

Aqbejáde Ipinnu Beijinq
Ati
Até Akitiyán Imuséše
Nibi

IPADÉ ÀGBÁYÉ ELEKERIN LÓRÍ ÒRÒ
ÀWON OBÌNRIN TÓ WÁYÉ NI
BEIJING, CHINA, LÓDÚN 1995

ÍPÀDÉ GBOGBOGBÒ BEIJING

Produced by

The United Nations Development Fund for Women (UNIFEM)
And the United Nations Information Centre, Nigeria (UNIC)

**A TRANSLATION OF THE
BEIJING DECLARATION AND THE
PLATFORM FOR ACTION IN YORUBA**

By
BÁYÒ TÌJÁNÍ

**IPADÉ GBOGBOGBÒ BEIJING
QGBONJÓ OSÙ KĘJO-QJO KĘĘDÓGÚN
OSÙ KĘSÀN-ÁN QDÚN 1995
ITUMÒ WO LÓ NI SI AWON OBINRIN NI
NAIJIRIA**

Ipade gbogbogbò ti Beijing jé ọkan lára ọlókan-ò-jókan ipadé gbogbogbò tí Ajọ Isdakan Àgbáyé (UNITED NATIONS) gbe kale ninu eyi ti ọrọ obinrin ti jé lájorí ọrọ. Ó wáyé lati ọgbóñjó osù kęjo di ojo kęędógún osù kęsàn-án, ọpò lo si gbà pe òun ni ó lérò jù tí ó sì yorí si rere ju gbogbo àwọn ipadé gbogbogbò lóri ọrọ obinrin ní àṣíkò tí a wà yíi. Ó lé ní egbéegbérún lónà mèrìn-dín-láàdóta obinrin tí ó ẹ se aşojú àwọn obinrin gbogbo láti bii orílè-èdè métà-lé-lgógsàn-án ó lé dié nibi ipadé náà. Wón kó ifà ètò işélú Beijing láti gbé ohùn wọn sókè kí wọn sì jo fenu kò lóri awọn ohun to ẹ se kókó tí àwọn obinrin lágbááyé fẹ, kí àtúntò lè bá ètò işélú àti ọrọ ajé lórílè èdè káàkiri kí àwùjọ wa lè tò, wón tún mènụ ba kókó mejilá pàtákì tí ó ẹ mo ọrọ obinrin. Àwọn wònyí ni ètò ilera obinrin, iwà ipánlé sí àwọn obinrin, ekó fún àwọn obinrin, bí ó ẹ se jé ọtító pé ldá àádórin nínú ọgfrùn-ún àwọn obinrin ni işé mū daru, ètò obinrin géhé bí ètò ọmọniyàn, pàtákì ipa wọn nínú ètò ọrọ-ajé àti işélú, ifún lágbára, àjopín agbára àti ipinu şise fún àwọn obinrin, ipa burúkú ti ògun àti aáwò ní lóri àwọn obinrin àti işdro gbogbo tó ní kojú ọmọbinrin. Àwọn obinrin békére fún ibáṣepeò tuntun láàrin ijọba àti àwùjọ kí wọn lè jo şisé pò láti kojú àwọn işdro pépèpé gbogbo. Wón fẹ ní ọnà idàgbà sókè tuntun, igbérú ọrọ ajé tí ó maa kojú àwọn nñkan tí ó tí ní dí àwọn obinrin lówó láti kopa àti láti jérè pèlu àwọn ọkùnnrin láti ara àwọn ètò àti iyorí sí idàgbásókè. Wón fẹ ní àrídájú pé ohun ẹèlò àti ètò wà fún ijábdó láti mū ǎlá wọn ẹ se kí wón si fi ibékére àwọn obinrin sínú ètò àyé tuntun. Wón fẹ kí obinrin ní ipò kan náà pèlú àwọn ọkùnnrin nínú ẹbí àti àwùjọ fún àñfààní àwọn ọmọ: ọkùnnrin àti obinrin.

Bí ó tilè jé pé ó lé ní ẹédégbèta obìnnrin tí ó şojú fún Nàijárià ní Beijing, ọpòlòpò ni o tún kópa pàtákì nínú ịpalémó àti ịsétò fún ịpàdé náà. O şe pàtákì láti fi àwọn ịpinnu tí wón şe lórí ɔrò gbogbo obìnnrin, tó àwọn èniyàn púpò létí fún àñfààní ogunlógò àwọn obìnnrin àti ọkùnrin tí wọn kò ni aşojú níbè.

Láti jé kí ètò pàtákì yíi şéé şe, méjì nínú àwọn aşojú Àjò -Işókan-Àgbáyé ni Nàijírià-Àjò İşókan tó ní șetò ikowójò fún idàgbàsókè ọbìnnrin (UNIFEM) àti àwọn Eléti ọfè fún Àjò - İşókan (UNIC) para pò láti şe àkojò ịpinnu náà, kí wón túmò rẹ sí ẹdè méta pàtákì tí à ní sọ ní ilè Nàijírià, kí wón sí pín in fún ọké àímoye àwọn obìnnrin àti ọkùnrin ilè Nàijírià. Eléyi ni wón lérò pé ó maa sọ fún ará ilú, ohun tí wón pinnu àti àwọn nn̄kan tí a lè şe láti fun àwọn obìnnrin ní àgbéga. Wón tún lérò pé eyí maa jé kí àmúşe lè bá àwọn ịpinnu náà, tí àwọn aféñifére lóbìnnrin, lókùnrin, ijøba, onisé àdáni, kí ịgbé ayé tuntun níbi tí déedé tí maa wà laáin ọkùnrin sóbìnnrin, kí idàgbàsókè tó dúró déedé àti ibálè ọkàn lè wà ní séntiúrń tó ní bò. Eyí ni ogún pàtákì tí a lè fi lé àwọn ògo wẹ́rẹ́ tó ní bò léyìn lówó.

By: Prof. Felicia Ekejiuba,
UNIFEM Regional Adviser.

IPINNU BEIJING

1. Àwa ijøba tí ó kópa nínú ịpàdé gbogbogbò kérin lórí obìnnrin.
2. Kóra jọ ní Beijing ní oṣù kèsàn-án, ọdún 1995, ọdún tí Àjò İşókan-Àgbáyé ní şe aiyeyé àádóta ọdún tí wón dá a sile.
3. Pinnu láti sisé lórí ịsédeéédé, idàgbàsókè àti ibálè - ọkàn fún gbogbo obìnnrin káàkiri, fún àñfààní gbogbo omoniyàn.
4. Jénií sí gbígbó ohun gbogbo obìnnrin káàkiri pèlú sisé àkíyésí ọnà iyapa wọn, ipa àti àayé wọn. Şe nhikan iwuń fún àwọn obìnnrin tó sínà pèlú iwuń nípa ịretí tí ó wà lára àwọn ọdó àgbáyé iwoyí.

5. Ri mò pé àyè obìnnrin tì gbènú ní àwọn ipò kan ní bí ọdún mewàá sèyìn shùgbón idàgbàsókè nàà kò gún, àìṣe déédé láarin obìnnrin ati ọkùnnrin sì wà sibè; ọpdà idíwó ló ní suyq, èyítí àpadà sí è; lè buru jài nínú igabé ayé àwọn èníyàn.
6. Tún ri mò pe inú ìṣèlè yìí ní le sí i nítorí ìṣé tó ní pø sì i nínú igabé ayé ọpq èèyàn lagbaaye, paapaa julo laarin awon obìnnrin ati awon omode, eyi ti o n jeyo, kaakiri opo orile-edé ati lágbáyé.
7. Fi ara wa jìn pátápáta láti dojú kq àwọn ìṣorò wònyí kí idàgbàsókè ati iga agbára lè bá àwọn obìnnrin àgbáyé, a sì gbà pé σ gba titéte jára móṣé nípa ifokànsì, lrètì, ifowósowópò ati ibákédùn nísinsinyíí ní sénitiúri tó ní bò

A TÚN ŞE İPINNU İSAPÁ WA LÓRÍ:

8. Ètq déédé, ògo obìnnrin ati ọkùnnrin pèlú àwọn kókó ojuṣe ati ḥfin mìṣran tí ówà nínú iwe ḥfin Ajò Isòkan-Àgbáyé, iwe ipinnu ètq ọmọniyàn pèlú àwọn ohun èélò ètq ọmọniyàn lórílè-èdè káakiri; pàápàá jùlq ipàdè gbogbogbò tó dà lórí ifòpin sí gbogbo iwa dídéyé sí àwọn obìnnrin, ipàdè gbogbogbò lórí ètq ọmòdè, iwe ipinnu lórí ifòpin si iwa ipánle sí àwọn obìnnrin ati iwe ipinnu lórí ètq lori idagbasoke.
9. Láti je kí ètq obìnnrin pèlú ti àwọn ọdómọbìnnrin je wa lögún gegé bí ohun tí kò şe é fowq yepere mú, kókó kan pàtakú tí kò şe é yq kúrò nínú ètq ọmọniyàn ati ètq òmìnira.
10. Lórí ipinnu ati ilosíwájú tó wáyé ní àwọn ipàdè gbogbogbò ti Ajò Isòkan-Àgbáyé şe lórí obìnnrin ní Nairòbí ní ọdun 1985, lórí ọrò àwọn ọmò tó wáyé ní ilú New York ní ọdun 1990, lori agbègbè ati idàgbàsókè ni Rio de Janeiro nínú

odun 1992, lóri étç ọmọnịyàn ní Vienna ni odun 1993, lóri ikàniyàn àti idàgbàsókè ni Cairo ní 1994, lóri idàgbàsókè àwùjọ ní Copenhagen ní 1995, lóri èrò àti ní isé déédé, idàgbàsókè àti ibàlè ọkàn.

11. Láti ri àmúlò àwọn ètò idàgbàsókè obìnrin tó wáyé ní Nairobi.
12. Ifúnlágbára àti idàgbàsókè obìnrin, ètò láti ronú, lóri ẹní ọkàn, Ḍesin, igagbogó láti şe àlékún ìwà ọmọlùabí àti ọgbóń obìnrin àti ọkùnrin, yálà léyo ẹníkan tàbí ọpọ́ èèyàn láti gbé ògɔ́ wọn ga kí wón sì gbé igabé ayé wọn bí ó ti wù wón lókàn.
13. Agbára obìnrin àti ipa wọn lónà kan náà pèlú ọkùnrin ni gbogbo isé ojoojúmọ́ àwùjọ, nínú ètò isépinnu, étç sí agbára jé ðnà tí isédedéde lè fi wà, pèlú idàgbàsókè àti ibàlè ọkàn.
14. Étç obìnrin ni étç ọmọnịyàn.
15. Étç déédé, lóri àwọn ohun ìní, pínpín àwọn étç inú ẹbí ni dögba - n - dögba láarin ọkùnrin àti obìnrin, ifégbé-kègbé láarin àwọn mejeeji n mu idàgbàsókè bá wọn àti ẹbí wọn.
16. Mímú isé lọ sókun igagbé nípa okòwò tó fesè múlé, idàgbàsókè agbègbè, idáàbòbò ayíká àti isédedéde ní şe pèlú isapá àwọn obìnrin nínú ètò ọrọ́ ajé àti idàgbàsókè agbègbè, ànfààní kan náà pèlú àwọn ọkùnrin àti ipa tó kún laarin obìnrin àti ọkùnrin gégé bí aşojú àti agbètó lóri ètò idàgbàsókè tó múná doko.
17. Mímọ́ étç gbogbo obìnrin fún wọn láti şe ohun tó tó lóri ètò ilera wọn pàápàá jùlọ lóri ètò ọmọ bísí jé kókó kan nínú ètò ifúnni lágbára wọn.

18. Ifòkànbàlè àdúgbò, orílè-èdè, agbègbè àti àgbáyé mǎa şeése bí a kò bá fowó ró ìdàgbàsókè àwọn obìnnrin sèyìn tóri àwọn ni wón jé igi léyìn qgbà fún ètò ìdarí-ilú, iparí aáwò àti ifòkànbàlè ni gbogbo ònà àti ààyè.
19. O şe pàtákì láti şe, kí á sì télé àwọn ètò tó múná dóko kari lórí òrò olòbìnnrin sòkùnnindé, àwọn ètò tó jemó ìdàgbàsókè ni gbogbo ààyè; èyí ti yóò mu ìlòsíwájú àti ìdàgbàsókè bá àwọn obìnnrin.
20. Isapá àti ìkópa àwọn èèyàn lóríssírsí nínú àwùjọ, pàápàá jùlò egbé àwọn obìnnrin àti àwọn egbé miiran gbogbo ni àyíká, ní ifowóṣowópò pèlú ijóba şe pàtákì láti jé kí àwọn eto ti ijokòdó yíí gbé kalè şeé şe kí àbèwò sì maa wà lódré kódré.
21. Láti lè jé ki àwọn ètò tí a gbe kalè yíí jé şíše, ijóba orílè-èdè kòdkan àti ti orílè-èdè sòrílè-èdè gbodo runpá runsè sí i. Kí wón sa ipá wón gbé àwọn ètò kalè, pèlú àwọn ètò tí ipàdé yíí ti gbé kalè, kí wón sì ní àwọn ètò tí wón bá şe gégé bí ohun tó ye jùlò fun ìdàgbàsókè àwọn obìnnrin.

A TI SETÁN LÁTI:

22. Túbò sa ipá wa láti ní àmúlò àwọn ètò tó jé àgbékalè ni Náiróbí fún ìdàgbàsókè àwọn obìnnrin nígbà tí séntíúñ yíí bá fi maa pań.
23. Láti ní i pé àwọn obìnnrin àti ɖdómqòbìnnrin ní gbádùn àwọn ètò qmóniyàñ àti ètò òmìnira, kí á sì gbé àwọn ibile sè kan-láti fíyà jé eníkéni tó bá tâpá sì àwọn òfin ètò àti ètò òmìnira wònyí.

24. Sa gbogbo ipá láti fòpin sí dídéyé sí àwọn obìnrin àti ɖdómọbìnrin, kí wón sì mú gbogbo ohun tí ó bá le jé bí òkè iṣoro kúrò lópnà fún ètò déédé, pèlú idàgbàsókè àti ilòsíwájú obìnrin.
25. Fún àwọn ɔkùnrin ni ìwúrí láti kópa dáradára nínú àwọn ètò tó bá jo mó iṣedéédé.
26. Mú ilòsíwájú bá òmìnira àwọn obìnrin lórí ètò qrò ajé, iṣé siṣé, kí a sì fòpin sí iṣé tó mú wọn dàrnú nípa wíwo àwon ohun tó n fa iṣé, kí á le se àtúntò ètò qrò ajé, fún àwọn obìnrin lái yọ àwọn tìgbèríko séyìn. Kí wón sì ní ààyè gégé bí akópa nínú ètò idàgbàsókè àwọn ohun qrò ajé gbogbo àti ètò iṣinro ilu.
27. Mú ilòsíwájú bá idàgbàsókè pèlú ètò qrò ajé tó múná dóko nípa ipèsè èkó tó daju, ètò mò qn kq, mò qn kà àti ètò ilera fún àwọn ɖdómọbìnrin àti àwọn obìnrin lápapò.
28. Gbé àwọn igbésé tó maa mú ifòkànbale wà, eyí tí yoo şe okùnfà idàgbàsókè àwọn obìnrin kí wón sì ní ipa pàtakí ti àwon obìnrin ti kó nínú ètò ifòkànbale, iṣé àsekára nípa àwọn ètò tó yanju nínú Àjò Ònílé-Edè. Láti gbé òfin díde lórí lílo àwọn ohun ijá olóró ní ilòkulò tábí siṣé àyewò àwon ohun ijá náà lái bükítà.
29. Fòpin sí gbogbo ìwàipánle si àwọn obìnrin àti ɖdómọbìnrin.
30. Jé kí àwọn obìnrin náà ní ètò gégé bí ɔkùnrin sì ètò ɖkó àti ilera pàápàá ètò ilera lórí iṣabiamò àti ɖkó.
31. Şe àgbélárugé àwọn ètò ɔmọniyàn tó jé ti obìnrin àti ɖdómọbìnrin.

32. Téra mó ìsapá láti ní pé awọn obìnrin àti ɖdómọbìnnin gbogbo tí wọn kò tii ní-ètò wọn gba fún idí kan tábí òmíràn nípa èyà, ojó orí, èdè, àṣà, èsin, yálà nítorí jíjé abirùn tábí pe won je omo abinibi ibikan je adun awon ẹtò ati ẹtò òmìnira wònyí lékùn-ún réré.
33. Ríi pe ɖwò wà fún ɖfin Àjọ orílè-èdè, pèlú ɖfin ọmọniyàn láti dáàbò bo àwọn obìnrin àti ɖdómọbìnnin.
34. Jé kí idàgbasókè bá àwọn èbùn orísiñisí ti àwọn ɖdómọbìnnin àti obìnrin gbogbo ní, kí wón kó ipa kíkún nínú síso igaé ayé di rere fún àwọn èníyàn ayé gbogbo, kí ipa wón nínú işe idàgbasókè lè yó.

A TI PINNU LÁTI:

35. Jé kí àwọn obìnrin ní ẹtò sí àwọn ohun èèlò ọrò ajé ilè, ẹtò ịyàwó, ịmò sáyènsí àti işe ẹrò, ẹkó işe ọwó ẹtò ịròyìn, àti ọjá gégé bí àwọn ọna tí ịlọsíwájú àti idàgbasókè fí maa bá àwọn obìnrin àti ɖdómọbìnnin, pèlú mímú ịlọsíwájú bá àwọn ohun tí ipa wón ka fún igađùn àwọn ẹtò wònyí gégé bí àwọn ẹníkeji wón nípa ifowóṣosowópò Àjọ Orílè-Edè.
36. Rí àṣeyorí iwe àbáddofin lórí ilàna àté amúshéše "(Platform for Action)" ẹyí tó ní şe pèlú ìsapá àwọn ijøba gbogbo, àwọn Àjọ Orílè-Edè pèlú egbé lókan ɖ-jókan. A ní idánilójú pé idàgbasókè ẹtò ọrò ajé, ihùwàsí, láwùjò, pèlú idáâbòbò agbègbè, wónú ara wón. Awọn wònyí náà ni ó sì lè mú idàgbasókè gidi wà, ẹyí tí ó jé lájorí gbogbo ipa tí à ní sà láti ríi pé igađé àyé dèrun fún àwọn èníyàn. Idàgbasókè àwùjò tó ní ní sí ịlọsíwájú àwọn alainí, pàápàa jùlò àwọn obìnrin tí wón ní gbé nínú işe; lílo àwọn ohun ní tó wà láròówótó jé ɖpómúléró fún idàgbasókè àwùjò àti

ètò ìṣedééédé láwùjọ. Kí ètò igabekalè àbádòfin yíí tó lè ní àṣeyóří, ètò gbodò wà fún àkojo àwọn ohun ẹèlò pàápáá owo láti ran àwọn orílè-èdè, àgbègbè àti Àjo Orílè-Èdè lówó nínú ìsapá wọn fún ètò ìṣedééédé, ètò déédé, pínpín ojúṣe déédé àti níní àñfáàní bákan náà kí àwọn obìnrin àti ọkùnrin sì lè kópa bákan náà ní Àjo Orílè-Èdè, àdúgbò àti ní orílè-èdè nínú àwọn ètò òfin síṣe. Kí wón sì jọ şe àgbékalè ètò ijábò gbogbogbò fún àwọn obìnrin.

37. Jé kí àṣeyori wà fún Àtè Amúṣéṣe yíí ní àwọn orílè-èdè tí ṣorò-ajé wọn kò bá gúnrégé, ëyí ti ó maa fé ifowósowópò àti irànłówó láarin àwọn orílè-èdè.
38. Ní báyìì a şe àgbékalè àti ipinnu wa gégé bí ijøba gbogbo láti şe àmúlo àbádòfin yíí, kí á sì ri i pé ḥrò ḥdókùnrin sòbìnrin ní jé àgbéyèwò nínú gbogbo òfin àti ètò wa. À rø Àjo Íṣòkan Àgbáyé egbé ikówójò ní agbègbè àti àjò àgbáyé, àwọn egbé miiran tó bá tún tó sì ní àgbáyé, àwọn obìnrin àti ọkùnrin, pèlú àwọn onisé àdáni gbogbo, àwọn onisé ijøba ní ifowósowópò pèlú ijøba, kí wón sa ipá wọn láti dá sí gbígbá àbádòfin yíí wolé, kí ó sì di àmúlò.

ÀTÈ AKITIYAN (ÌṢONÍSÓKÍ) ÈRÒÑGBÀ, ÌGBÉSÈ, AKITIYAN

Láti igbà tí Àjò Íṣòkan-Àgbáyé ti se ipàdé àkókó lórí àwọn obìnrin ní ogún ọdún séyin ní ilú Mexico lódún (1975), ní ilosíwájú tó şe pàtálàkì ti wáyé lórí ìṣedééédé láarin àwọn obìnrin àti ọkùnrin. Ètò àwọn obìnrin sì ètò èkó pèlú ilera ti gbòdòrò si i. Won ti ní pò si i lénu ìṣé ojúmó àṣejéun. Àwọn òfin tó ní şe iléni àñfáàní déédé pèlú ọkùnrin fún àwọn obìnrin àti ọwò fún ètò ọmóniyàn wọn, ní ọpò orílè-èdè ti şe. Nídií ëyí, àwọn iyàtò ọlókan o-jókan tí ní wáyé láarin obìnrin àti ọkùnrin.

Sibè, idéyé sì àwọn obìnrin sì pò kaâkiri. Iwà ipánlé sì obìnrin jé ohun tó gbérú lágbàáyé. Ètò won sì àwọn ohun èélò si níwọn, nígbà tí àñfààní tí wón ní sì èkó gíga àti ètò ikóshé mó ní àwọn isé kan. Gaga kan sì ní dí idàgbásokè àwọn obìnrin nínú isé isòwo, iséjøba àti isèlú. Ìyálénu ló jé pé àwọn obìnrin ló pò jù nínú bii bíliónù kan àwọn èniyàn tí isé mù dáru, tí wón kò sì mò ón kó tàbí mó ón kà. Ọpò ipinnu tí ó je mó àwọn obìnrin ni ó je pe ọkùnrin ló ní se wón.

Ipinnu Beijing pèlú àbádòfin tó di àgbékalé ní ipàdé àgbáyé kérin lórí àwọn obìnrin (4-15 Sept., 1995) láarin àwọn aşojú láti orílé èdè mókan-dín-láàdowà fi ipinnu àjò onílé-èdè titun hàn sì isedéedé, idàgbásokè àti ifòkànbàlè fún gbogbo obìnrin kaâkiri àgbáyé.

Iwé àbádòfin náà, tí a pín sì oní méfà, se àgbéyèwò àwọn nñkan tó ní se idíwó fún idàgbásokè àwọn obìnrin. Ó sàlàyé àwọn èròngbà, ó sì sọ àwọn akitiyan tó máa jé shíse láti isinsinyi di bí ọdún mårún-ún sì asikò tí a wà yíi lówó ijøba, Àjò Onílé-Èdè, àwọn àjò aládàáni, pèlú àwọn onisé àdáni láti mú àwọn isòro wònyí kúrò.

Iténumó tún wà fún àbá nínú ipinnu Beijing. Ó sọ ipinnu àwọn ijøba láti sa ipá wón kí iwà idéyé sì àwọn obìnrin le lo sokun igbagbé, kí gbogbo isòro tó dojú kó isedéedé si kúrò. Wón tún rí idí tí ó fi yé kí wón máa fi ojú àgbà wo gbogbo ohun tó bá jó mó ọrò obìnrin sokunrin nínú gbogbo òfin àti ètò wón.

ÒRÒ LÓRI ÈRÒNGBÀ ÀTI ÀMÚLÒ RÈ LÁGBÀÁYÉ

Láti igbà tí ipàdé tó wáyé ní Náiròbi ní ọdún 1985 lórí obìnrin ti wáyé ni àwọn iyàtò tí ní selè ni àgbáyé, yála fún àñfààní tábí ipálara àwọn obìnrin. Àjò kan díde tó ní se àgbéyèwò ikópa gbogbo èniyàn nínú ètò isèlú àgbáyé ni ọpòlòpò onílé-èdè. Isowó díde

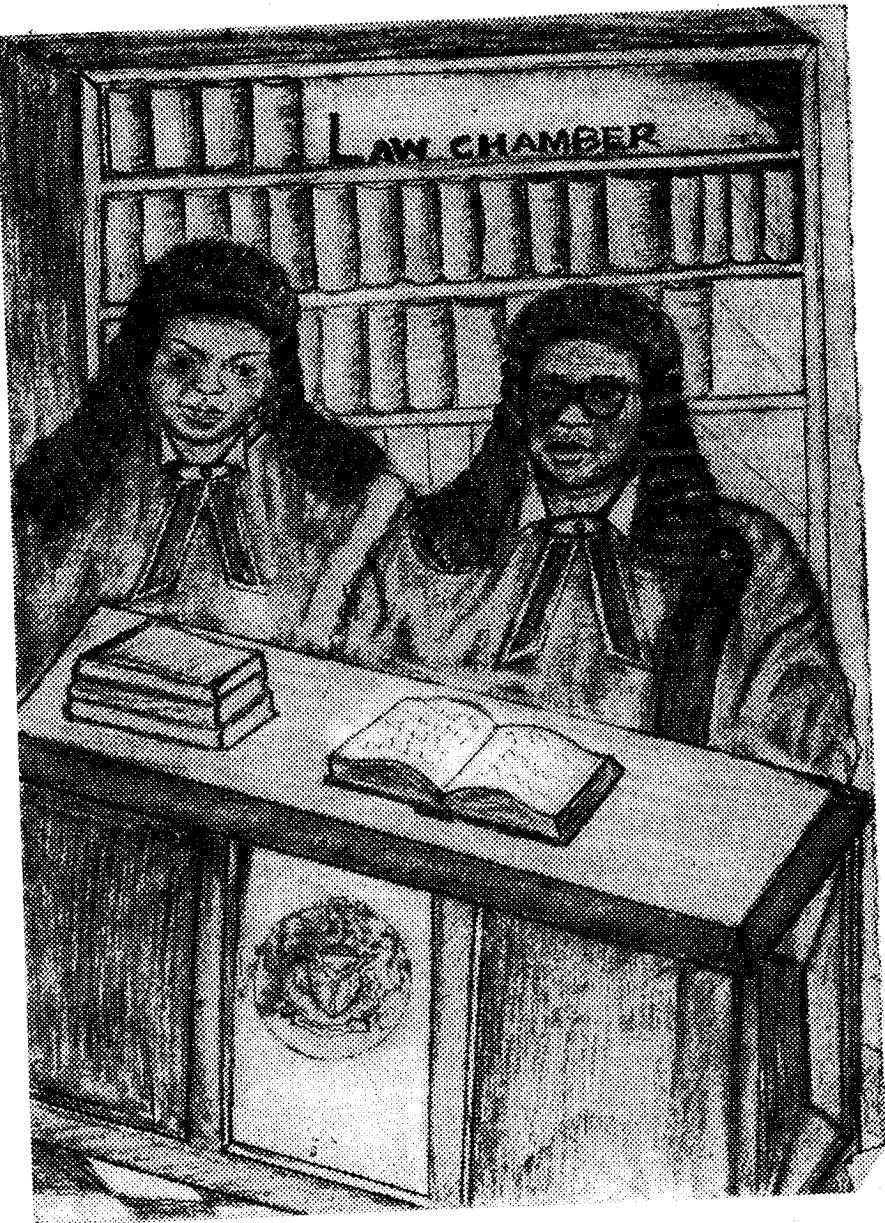
ègbé obinrin oríṣírísí ti di ohun to n ta àwọn èníyàn jí fún iyàtò olókan-ò-jókan.

Bákán náà ni ɖopɖ ɔrò ajé tí kò fara rø, ètò ɿṣelú tí kò dúró déédé, ìnákúnàá àwọn ológun, àwọn ètò ipadàbò sípò orílè èdè púpø to méhé, àsan tún san owó èlé lórí gbèsè ilè-òkèèrè, àti ɿbàjé agbègbè lójoojúmø je gboñgbò ipalárà fún àwọn obìnrin. Iwé àtè akitiyan, ètò tó wá fún ɿloṣíwájú àwọn obìnrin, fé şe àtúnṣe gbogbo nñkan wònyí. Ó ní fé láti wá ɿloṣíwájú àti idáábò bò gbígbádùn gbogbo ètò ɖomoniyàn àti ètò òmìnira gbogbo àwọn obìnrin ní gbogbo qíj ayé wọn. Ó tún ní pe ɿpè fún ʂíṣe ðfin tó māa fi ɿdí àjopín agbárá àti ojúse mülè láarin obìnrin àti ɖkùnrin níñú ilé, níbi iṣé àti ni orílè-èdè pèlú àjø orílè èdè gbogbo.

Láti mū kí akitiyen yíí, kógo já, àwọn ijọba gbogbo, Àjọ Orlè-Èdè àti àwọn ẹgbé gbogbo ní láti sa ipá wọn ní gbogbo ònà. Ótún máa gba ki wọn ko àwọn ohun èèlò jọ ni gbogbo ààyè tó bá yé pèlú afikún fún àwọn orlè-Èdè tó shesé ní gókè àgbá.

Iṣé ati àmí ti wo awọn obùnrin lórùn: Àwùjò wa gbogò dékun Iṣé ati àmína àwọn obùnrin fún
lórùn gbogbo-gbòd.

Agboddrun dfin. O lè di ohunkóhun tí o bá fé ñwọn ìgbà tí o bá ti ní ìmò erekò tó yé kóoro. Kò si wàhàlà lorii bójá abo ni ɔ tàbí akó.

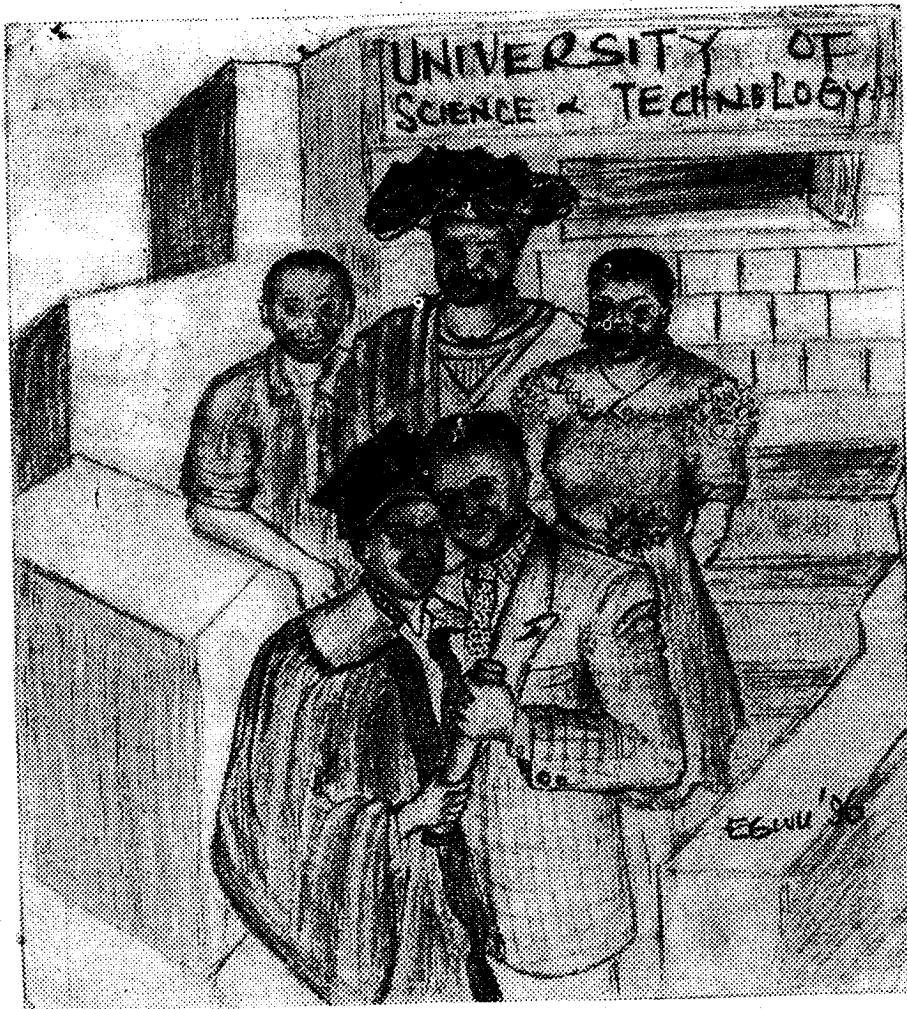
ÈTÒ ÈKÓ ÀTI ÌKÓNI

Ètò omóniyàñ ni èkó jé, o sì jé òkan pàtàkì nínú àwọn ohun èèlò tó ní mû iṣedéédé, idàgbàsókè àti ifòkànbalé wá. Bí o tilè jé pe ilòsíwájú ti wá nínú iforùkòsílè àwọn obìnnrin ní ilé èkó alákòdòbérè àti ti girama, àwọn ọdómqòbinrin ni ọpò orílè-èdè ni wón sí n fi ètò wón dùn nítóní àṣà fífa qmø fókó ni kékere, oyún, àisí àwọn ilé twé tó yé pèlú àítò èkó àti ohun èèlò èkó fún imò lórí iṣedéédé obìnnrin àti ọkùnrin. Àwọn ọdómqòbì, irin kò ní èkó tó yé kooro gbà, pàápàa jùlò ètò èkó gíga, àti nínú imò sáyéñsi pèlú imò èrò. Nínawó sí ojú ọnà èkó igbàlòdè àti ti àdáyébá pèlú oríslírisí ètò ikóni fún àwọn ọdómqòbinrin àti àgbàlagbà obìnnrin ti fojú hàn gégé bí ọnà kan tó se pàtàkì jù láti ní idàgbàsókè àti igbérú qrò ajé.

ÀTÉ AKITIYAN DÁBÀÁ ÀWỌN IGBÉSÈ TÓ LÈE:

- * Fa ètò deede si ètò èkó. Àwọn ijòba gbodò sa ipá wón ní ọdún márùn-un sì igbà tí a wà yíí, sì ètò gbogbo qmø, sì èkó tó se kókó jù, kí wón ní pé idá ogórin ókéré jù nínú idà ogófrùn -ún àwọn qmø tó ti tó ilé iwé lo pari èkó ilé-iwé alákòdòbérè. Wón tún gbà láti dí àwọn àfo tó wà láarin èkó ilé-èkó alákòdòbérè àti ti girama ní ọdún márùn-un sì àsikò yíí kí wón sì ní pé ọpò tó ní èkó ni gbogbo orílè-èdè nígbà tí a bá fi maa n ogún ọdún si àsikò yíí.
- * Pa àímò ón kó, mò ón kà ré láarin obìnnrin. Àwọn ijòba gbodò dín iye àwọn obìnnrin tí kò mò ón kó-mò-óń kà kù bí àabò iye tí wón jé o kéré pin ní ọdún márùn-un séyìn.
- * Jé kí ilòsíwájú bá ètò àwọn obìnnrin sì işé qwó, èkó sáyéñsi, imò èrò àti ètò èkó igbà yíí lááró.
- * Mú idàgbàsókè bá ètò èkó àti ikósé qwó lái sì iyapa.

- * Se ipèsè ànító ohun èèlò ati àmójútó ìmúlò àwọn ètò ẹkó.
- * Mú ilqsíwájú bá ẹkó ati ètò ikhsé fún àwọn ọdómqibìnrin ati àwọn obìnrin.

Aláafíà tara, témí tópø lọ se pàràkì fún igbà aye obìnrin'

ÈTÒ ÌLERA

Ìlera àwọn obìnnrin ní şe pèlú èrò, àwùjo àti gbogbo ara wọn. Tí àwùjo, ìṣelú àti ọrò ajé wọn bá gbè wón, ìlera a bá won, bẹ́è sì ni èkó ìmò nípa ẹdá ọmọniyàn. Gbígbádùn lónà tó ga jù ní ti ara àti ọpọlọ se pàtakú fún ayé àti àláafíà àwọn obìnnrin. Ó tún şe pàtakú fún wọn láti lè kópa ni gbogbo ọnà yálà láwùjo àti sí iga bésí ayé ara wòn. A gbódò bá won dàabò bo ẹtò yíí ni gbogbo iga bésí ayé wòn lónà kan náà pèlú àwọn ọkùnnrin.

Iwé àté akitiyan yíí sàlàyé ìlera to wúlò gégé bí àyè tí ìlera ti wà fún àgṣ ara, ọpọlọ àti àwùjo pèlú ibálòpò obìnnrin sokùnnrin lórí ọrò ibálòpò àti ìsabiamo tó fẹ́ ọwò láti ọwò àwon méjéejí, gbígbá àṣé lówé ara wòn àti àjọpín ojuṣé. Iwé àté yíí ní mò pe ètò ìsabiamo dá lórí mímọ ẹtò ọmọniyàn gbogbo tókötaya, àti oníkálukú, láti pinnu lómìnira ara rè láti jẹ́ pè wòn fi dandan mu un, iye ọmọ tó fẹ́ bí àti iga bá tí ó fẹ́ bi wòn. Wòn tún ní ẹtò láti gba ìmò kún ìmò wòn kí wòn sì şe ipinnu lórí ìsabiamọ wòn láti sí iyapa fàbí ffi ipá mú ẹníkèni.

ÀTÉ AKITIYAN YÍÍ DÁBÀÁ ÀTI:

- * Se àlékún ẹtò àwọn obìnnrin tití ayé, sí ètò ìlera tó tó, tí ipá wòn máa ká àti èyí tí ó dárá jùlò fún wòn. Síše ètò ìmò nípa ìlera àti àwọn ètò miiran tó jẹ́ mó ọn.
- * Dín iye àwọn obìnnrin tó ní kú lórí ikúnlè kù bí ídají iye tí wòn jẹ́, ó kéré jù ni ọdún márùn-ún séyin tí á bá fi máá ri ọdún márùn-ún sí àṣikò yíí kí ó sì tún din bí ídají sí i nígbà tí a bá fi máá ní ogún ọdún sí àṣikò yíí.

- * Se iwuńí fún àwọn obìnnrin àti ọkùnnrin láti gba ojuṣé tí ó bá ti ibi ibopò àti ìsabiamọ wòn jáde.

* Şe àgbékalè àwọn ètò tó máa dálórí àwọn àrùn tón ti ibi ilòpò
òkùnnrin àti obìnrin jáde pèlú àwọn tó ní ñe pèlú òrò ilera
şisabiamọ.

* Şe alékún àwọn ohun eèelò ìmójú-tó ètò ilera fún àwọn
obìnrin.

Ìwà ẹrankonìyan ni láti máa lo obìnrin nílòkulò. Òpòlòpò ọna ló wà téniyàn fi lè wojútú sí Isòro

IWÀ ÌPÁNLÉ

Ní gbogbo àwùjo pátá lónà kan tábí òmíràñ ni ègbin orisirisi ti ní gun àwọn obìnrin lórí ara wọn; ilopò wọn pèlú àwọn ọkùnrin, àti ègbin tó ní şe pèlú ẹmí àti èrò wọn lâ dâ èyíkéyií sí nínú wọn yálà ó lówo àbí ipò kan ni; nínú àşà, nínú àwùjo tábí nínú ilé wọn. Wọn maa ní fi ipá bá wọn lò ni ọpò ịgbà, ègbin orisirisi tó je mó ilòpò lénú işé. Àwọn ni wón ní je ọpò iyà jù láṣíkò ogún. Mímú lénú, oyún ipá, ịsodàgàn àti şíşé oyún ni dandan; níní àsepò ọdómöde obìnrin pèlú ọkùnrin lâi tó àṣíkò àti pípa àwọn ọmọbìnnrin ni ikòkò, je iwà ipánle si àwọn obìnrin. Gbogbo àwọn iwà ipánle si obìnrin yíí je iwà ọdaràn tí o' tápá si ịgbádùn ẹtò ọmóniyàn pèlú ẹtò òminira wọn. Àwọn ịsòwò Obìnrin tí wón maa ní lo şíşé kiri ní ilú onílú ni ɔfé àkíyèsí wa jù, torí àwọn ni wón maa ní sáaba şagbákò inú àwọn nñkan wònyí.

Aísí òfin idáábòbò tó de irú àwọn ẹşé wònyí pèlú aísí ẹtò àti ifimülè àwọn òfin wònyí láti ọwó àwọn àgbófinrò nínú ilú je ătókùn ifiyà jení fún àwọn obìnrin kódà, bí irú òfin béká wà.

ÀTĘ AKITIYAN YÍÍ DÁBÀÁ ÀWỌN IGBÉSÈ YÍÍ:

- * Kí àwọn ijøba şe òfin, kí wón sì fi idí irú òfin béká mülè láti dékun àwọn iwà ipánle si obìnrin.
- * İşé àsekára láti fòntè té àwọn ipinnu lagbáyé kí wón sì fi irú àwọn ipinnu Àjọ Agbáyé béká mülè tó dá lé iwà ipánle si àwọn obìnrin, pèlú ipinnu ipàdé àjọ Ịṣokan Agbáyé lóní fífòpin sì gbogbo iwà idéyé si àwọn obìnrin.
- * Ipésè àabò irànìlqwó òfin àti àwọn ẹtò mìràñ fún àwọn abiléko àti obìnrin tí iṣoro ní kojú, ki wón si pèsè etò igbaniniyànjú, itósónà àti ààyè ifiniwò fún àwọn tó bá kúndùn iwà ipánle si àwọn obìnrin.

* Ki àwọn orílè-èdè àti Àjò Orílè-Èdè sowópò láti tú àwọn ètò
tí àwọn kan şe láti lo obìnrin fún àwọn işekíşé ká.

Ifipá bara-eni lòpò láṣikò rògbòdiyan: Ifipá muni-basùn jé gbogò èṣe, kóda láṣikò oguna.

ÌDIGUN - KÒLURA - ÈNI

Ibàlè ọkàn jẹ ohun kan pàtakì láti ní isedéédé láarin obìnrin àti ọkùnrin. Shùgbón ibànújé ló jé láti ní pé ogun àti àwọn aáwò oríṣíríṣí sì wà káàkiri àgbáyé. Wáhálà fífà, gbísgba i.é onílé láító, ijá eléyàmèya àti oríṣíríṣí aáwò jé àwọn nìkan tí óń dààmú àwọn obìnrin káàkiri àgbáyé, pèlú ìnákúnàá àwọn ológun àti owó ohun ijá.

Bi ó tilè jé pé àwọn obìnrin kíi sáábà si níbi ipinnu tó ní mu ijá wá, sibé wọn maa ní sa ipá wọn láti mu àlááffà bá àwùjó kí òpin sì bá aáwò yóowù tó bá wá. Wón tún ní kó ipa pàtakì gégébí olùdáni lékòdó lorí ifòkànbàlè àti ifòpin sí aáwó.

Iwé àté akitiyan yíi ní mò pé fifi ipá bá obìnrin lò pò, éyi tí ó maa ní wópò lásikò ogun jé iwà ḥdaràn àti nígbà míràñ lè jé iwà lpanirun. Ó bu énu àté lu pípa àwọn ẹyà kan ré gégé bí igbésé ogun àti ifípá bá obìnrin lò gégé bí ḥkan lára àwọn ohun tó lè fáá. Inú àwọn iwà báyí gbóqdó dòpin kí àwọn tó bá ní hu irú ré sì gba idájó tó ye.

ÀTÉ AKITIYAN YÍI DÁBÀÁ ÌGBÉSÈ

- * Síše àlékún ipa tí àwọn obìnrin ní kó nínú píparí aáwó nípa fífi wón sì ibi ipinnu síše.
- * Didín ìnákúnàá àwọn ológun kù, kí wón sì din àwọn ohun ijá olóró kù pèlú.
- * Igbiyànjú láti mu àbá lórí ẹsùn ipánle tó wáyé níbi ipàdé àgbáyé şe ni ọdún márùn-ún sì àsikò yíi.
- * Mímò ipa pàtakì tí àwọn obìnrin ní kó lórí èrò ifòkànbàlè káàkiri àgbáyé.
- * Mímò pé ó yé láti daàbò bo àwọn obìnrin tó ní gbe nínú ogun àti àwọn aáwó míràñ, tàbí tí wón ti di àláinílé àti ayálegbé ni ilú ibòmiràn.

Ètò ni dògba-ñ-dògba: Àwọn obùnnin nàà lètò sì isé tó buiyì kúnni láwùjo, wọn kò gbóddò jé, àṣégbà àti apónmità níkan.

QRØ-AJÉ

Ipa pàtakù ni àwọn obìnrin ní kó nínú ètò qrø ajé káàkiri. Wón ti ní pò sìi nínú işé àşejéun, wón ti ní kó ipa nínú àwọn ilé-işé kéréje-kéréje gbogbo. Owó tí wón sì ní gba ní dí ɖpølópø àlàfo nínú ilé. Síbè wón sì ní yø wón sèyin nínú àwọn ipinnu siše tó jø mó ti qrø-ajé. Owó tí wón ní fún wón kò jojú, àwọn ètq̄ enu işé kò nílaári, nígbatí o sì lojú àwọn ààyè tí wón lè fi wón sì lénu işé àti irú işé tí wón máa ní fun wón şe. Bi o titlé jé pé àwọn obìnrin ní lé kún ìdàgbà sòkè ní işé tí wón ní gbowó lé lón'ati èyi tí wón kò gbowó lé lórí, sibè èyi tí wón kò gbowó lé lórí gégé bí işé ilé àti ti àdúgbò ni kò ní iwon tí wón gbé lé wón, ti oríle-èdè kò si sírò wón mó ètò isúná.

lyapa nínú èkq̄ àti ètò ikq̄şé, híhaáyà, owó işé àti igbega lénu işé, àwọn ètò enu işé tí kò bára mu, àiní ètq̄ sì àwọn ohun èèlò işé àti àidq̄gbà pínpín ojuşe ilé, ní mú àdínkù bá ètò igbani sisé, qrø-ajé àti ètò işé fún àwọn obìnrin.

ÀTÈ AKITIYAN YÍ DÁBAAÁ PÉ:

- * Kí wón şe àlékún ètq̄ àwọn obìnrin lórí okòwò àti òmìnira wón pèlú ètq̄ sì işé, ètq̄ enu işé tó bojú mu, àti àkoso lón'awọn ohun èèlò qrø-ajé.
- * Şe àlékún ètq̄ obìnrin sì àwọn ohun èèlò işé, qjà, àti ètò kárà tátà.
- * Pèsè àwọn ohun amúséşe, èkq̄şé àti àñfàànílati nájà, mímò nípa ohun tó ní ló lode àti lò èrq̄ gbogbo-n-şe pàápàá jùlø fún àwọn abiléko olówó pçq̄kú.
- * Afikún ìlànà işé, qrø-ajé àwọn obìnrin àti àwọn ònà iyànju káfà-kárà wón.
- * Fòpin sì dídéyé sì àwọn obìnrin lénu işé, pèlú gbogbo orísiirisii ètò fífetq̄ eni dun ni nídií igbani sisé.
- * Şe àlékún déédé lénu işé àti àjopín ajúşe nínú ébí fún obìnrin àti ık̄unrin.

Ologbón ati olóye l'awon obìnirin. Kíkópa awon obìnirin ninu ipinnu sise maa l'aseyori to gún régé.

ÌSÈPINNU

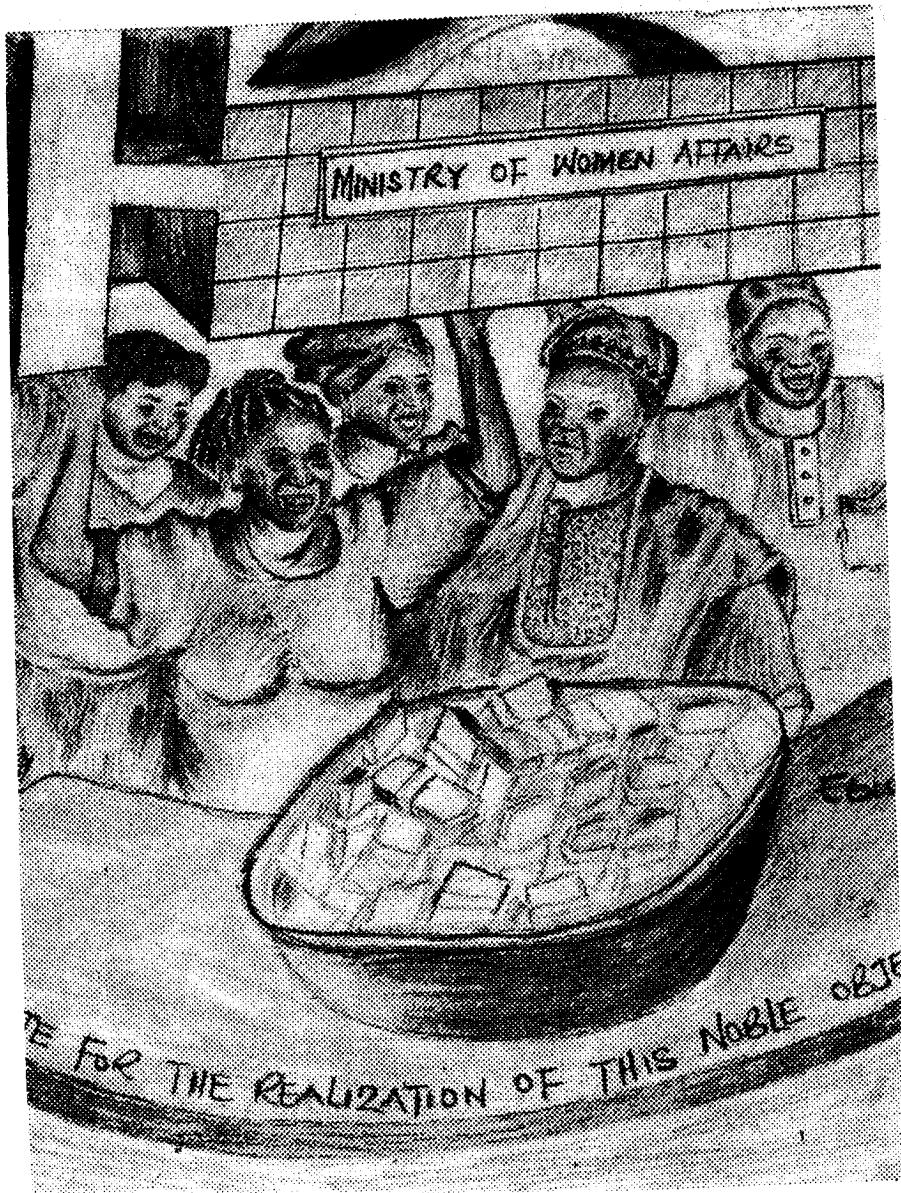
Fifún àwọn òbinrin ni ẹtọ kan náà nínú ìsèpinnu kí se ohun tó dá lórí ðfin ìsedéédé tábí ètò ìṣelú tiwa-n-tiwa níkan. Ó tún se pàtákì nínú oríslí ijøba tí ó peregedé tí yó sii maa lè jábò işé rë fún ará llú. Ó tún maa jé kí déédé wà nínú àwọn èníyàn llú tó n' darí ɔrò llú wọn.

Bí ó tilè jé pé şíşé ijøba llú ti n' bó si qwó àwọn onílúú ni ɔpò oríle-èdè báyíi, sibé ɔpò àyè nínú işé isinlú ni àwọn obìnrin kó ti pò tó ba se ye, pàápàá jùlò ní àwọn àayè ìṣàkóso gbogbo. Alá Ajò Ìṣòkan Agbáyé tó ní rí sí ɔrò-ajé àti tàwùjò láti rí idá ɔgbòn nínú ɔgónùn-ún àwọn obìnrin ni àwọn àayé yíi ni ɔdún 1995 kò şé rárá. Ilòsíwájú dié ni wón ní nípa dídé àayè ìṣelú àti ti aşòfin. Idá méwàá nínú ɔgónùn-ún ló wà ní igbímò aşòfin ni gbogbo àgbáyé, nígbà tí àwọn tí ó wà nígbímò ìṣàkóso kò tilè tó béké rárá.

Béké ná ló jé pé àìpò àwọn obìnrin nínú Igbimó tó ní se ipinnu lóri àwọn ɔrò bii ohun ɛṣò llú, àṣà, eré idárayá, ètò iringin, ɛkó, ɛsin àti ðfin ní jé idíwó pàtákì fún àwọn òbinrin láti kó ipa pàtákì nínú àwọn ilé-işé wònyí àti nípa ètò ìṣàkóso wọn.

ÀTÉ AKITIYAN DÁBÁÁ PÉ:

- * Kí won ní pé àwọn obìnrin ní ẹtọ dögba-n-dögba láti kópa kíkún nínú ètò ìsèpinnu, nínú gbogbo igbímò alábojútó işé ijøba, àwọn àyè ìṣàkóso, pèlú ti idájó, ti Ajò-àgbáyé, ilé-işé àdáni, àwọn egbé òṣelú pèlú ti ɔrò-ajé.
- * Şe àlékún agbára tí àwọn obìnrin ti ní télè nínú ìsèpinnu àti ipò olári

Àtìlechin owó ati ti eeto ilú se pàtakì fún àwọn ohun àgbekalé tówà fún Iloríwájú àwọn obinrin

ÌSÀKÓSO ÀWON ÌGBÌMÒ

Opò orilè èdè ni ó ti dá àwọn ìgbìmò oríṣíriṣí sílè fún idàgbàsókè àwọn obìnnrin. Àwòn àjọ yíí yapá ni oríṣíriṣí ònà, wọn kò sì gún régé nínú şíse işé tí a yàn wón fún. Wón kíí fi tiwọn şe ni àwòn ilé ijøba gbogbo, béké ni wón kíí ni òṣíṣé àti àwòn ohun èèlò tó, pèlu ifowóṣowópò láti òdò àwòn adarí ijøba. Béké náà ni işoro wònyí ní ko jú àwòn obìnnrin ní káákiri orilè èdè àyé.

Opò agbéké ni ó şe ètò fún itúpalè òrò obìnnrin sòkùnnrin, şugbón lbànujé ló jé pé èékòdòkan ni àwòn mímàn ní şe àmúlò ètò yíí nígbà tí àwòn mímàn kò tilè kòbi ara sii rará.

ÀTÉ AKITIYAN YÍÍ DÁBÀÁ PÉ:

- * Şíse àgbékálè tábí àlékún agbára àwòn irinşé àti àjọ tó ní şe ijøba; kí wón níi pé ojúše idàgbàsókè àwòn obìnnrin bó sí qwó àjọ tó ga ju nínú ètò ijøba şíse.
- * Şe àfikún òrò lókùnnrin. lóbìnnrin sínú ètò òfin, ètò ìsàkóso àwùjò, àwòn ètò àti işe gbogbo tí wón gbé kalè, kí wón sì níi pé wón şe itúpalè àwòn ipinnu tí wón bá fé şe láti wo bí ó şe maa bá obìnnrin àti ɔkùnnrin wi, kí wón tó şe irú ipinnu béké.
- * Şe àgbékálè àwòn àté àti ètò iròyìn fún işetò àti igbelewòdèn, kí wón mó níi àwòn işé tí kò sí nínú ètò isúna ijøba ní bí wón şe pò tó.

Àparò kan kò ga ju kan lò laarin ọkùnrin sòòinrin: Kò gbodò si ẹlẹyàmèja nímu ẹkó lórí ipé àti ojúṣe.

ÈTÓ OMONIYÀN

Gbogbo ètó omóniyàn ló kári àyé, tí kò séé pín wéwé béké ni wón wónú ara won. Ríni pé àwọn ɖdómobinrin àti obìnrin pàápàá je adùn rẹ ni kíkùn àti ní ònà kan náà pèlú àwọn ɖkùnrin. Wón gbódò je ijøba gbogbo lógún, pèlú Àjo-Isòkan-Àgbáyé, torí kókó kan pàtákì ló je fún ɿdàgbà-sòkè àwọn obìnrin.

Ijøba kò gbódò yapa kúrò níñú irú àwọn ɖfin ètó omóniyàn àwọn obìnrin láṣán bíkò şe pé kí wón tún şisé takuntakun láti mú ɿlosíwájú bá àwọn ètó wònyí kí wón sì dáàbò bò wón pélú.

Mímò níñí ètó omóniyàn àwọn obìnrin je jade géhé bí a ti rií pé, ɿdá méta níñú mérin àwọn orílè-èdè tó wà níñú Àjo Isòkan-Àgbáyé ni ó ti ní kópa níñú àwọn ipàdè tó ní ri sí ʃòpin sí ètó ɿdéyé sí àwọn obìnrin. Síbè, àfo nílá ló sì wà níñú kí àwọn ètó yíí wà àti kí àwọn tó ni ètó náà gbádùn irú àwọn ètó béké, nípa pé àwọn ijøba kò kobi ara sí mímiú ɿlosíwájú bá àti dídábò bò irú àwọn ètó wònyí pélú pé wón kò dá àwọn obìnrin àti ɖkùnrin bákan náà lékòqó tó lórí irú ètó béké.

ÀTÉ AKITIYAN DÁBÀÁ ÌGBÉSÈ TÓ LÈ:

- * Mú ɿlosíwájú bá àti dáàbò bo ètó omóniyàn àwọn obìnrin nípa şisé àmúlò gbogbo àwọn ètó omóniyàn, pàápàá jùlq èyí tó dá lé ʃòpin sí gbogbo iwa ɿdéyé sí àti ríré àwọn obìnrin je.
- * Şe àtúnyèwò àwọn ɖfin orílè-èdè kòkkan láti şe àmúlò gbogbo àwọn ipinnu ti wón şe nibi ètó omóniyàn Àjo Orílè-Edè.
- * Jé kí ɿsedéédé wà, kí iyapa sì dòpin níñú ɖfin àti ihùwàsí àwọn èníyàn.
- * Jé kí àwọn èníyàn nímò nípa ɖfin.

Àwọn obànnrin to bá wà nípò àkoso a jéki àwọn èniyàn maa foju rene ~~suo~~ àwọn obànnrin yóòkù nipa àtèjade dàbò obànnrin ninu iroyin.

ÈTÒ ÌRÒYÌN

Làsikò yíi, ɖpò obìnrin ni ó ní sişé ní ilé-işé ìròyìn, şùgbón diè nínú wọn ni ó tii de ààyè işepinnu. Ní ɖpò orílè-èdè ni àwọn ilé-işé ìròyìn kíi tií kórin rere ki àwọn obìnrin wọn, bẹ́ ni wọn kíi sì mènu ba irú igbésí ayé àti işé ribiribi tí wọn ní şe fún àwùjọ. ɖpò àwọn àwòráń àti ohun èélò lorísírisii tí ó tàbukù bá àwọn obìnrin wọn ni wón maa ní gbé hàn.

Ibi gbogbo ni àwọn oníròyìn ti ní agbára ju ɖpòlqpdò míràñ ló láti gbé ètò idàgbásokè àwọn obìnrin lárugé. Wón lè şe ɖpòlqpdò àwon ètò tí ó maa fòpin sí gbogbo èrò kérò tí àwọn èníyàn ní nípa obìnrin. Àwọn obìnrin tún lè şe àfikún agbára wòn nípa níni imò sii, èkó àti ànfáàní sí ètò imò nípa ìròyìn.

ÀTÉ AKITIYAN DÁBÀÁ ÈTÒ TÓ LÈ:

- * Se àlékún ikópa àwọn obìnrin àti ètq wòn sí gbígbé èrò inú éni síta, àti síşé ipinnu, pàápàá nípa àwọn ilé-işé ìròyìn, àti àwọn ètò ibánisqrò gbogbo tó gbòde báyíi. Ijøba gbogbo gbóqdò pinnu láti dí àfo tó wà láarin ọkùnnrin àti obìnrin nípa yíyàn obìnrin àti ọkùnnrin bákan náá si àwọn igbímò olùdámóràn, olùşákqso àti ti alábòjútó.
- * Dí àwọn àlafó tó wà, kí àyípàdà sì bá bíbu énu àté lu àwọn obìnrin ní àwọn ilé-işé ìròyìn gbogbo. Àwọn egbé oníròyìn, egbé ijøba, aládááni gbogbo gbóqdò mú ilqosíwájú bá à jopín ojúse nínú ɿbí, kí wón sì pèsè àwọn ohun èélò tó şe àfihàn orísiirisii ipá pàtakú ti àwọn obìnrin tó jé olórí ní kó;
- * Se àwọn ètò işé àti òfin ihùiwàsí nínú ilé-işé ìròyìn àti àwọn egbé olùpolowó qjá àti àwọn àbá mìràñ tí o maa mú ilqosíwájú bá gbígbé àwọn obìnrin jáde bí wón bá ti ní láí fi funfun pe dùdù, kí àwọn obìnrin sì ní òmìnira àti sò ohun tó bá wà lókàn wòn jadé.

Awọn obinrin loju àánlú, nitorinaa a gbódó máá dábóóbó wón

ÀYÍKÁ

Nípa ìṣàkóso àti ìmúlò àwọn ohun ṣełò tí Èlèdàá dá, awon obinrin ní pèsè fún àwọn ẹbí àti aládùgbó wọn. Gége bí olùṣe àti éni tí ó ní lo ọpọ àwọn nìñkan wònyí, olùtójú àwọn ẹbí àti olùkóni, àwọn obìnrin ní kó ipa pàtákì láti mūlòsíwájú bá idàgbàsókè tó yé kooro. Idínlùkú tó ní dé bá àwọn ohun àlùmogóni tó ti wá ní, ní fa àkóbá fún ilera, iwaláyé àti igbé ayé òpò nínú àwọn èníyàn pàápàájùlò àwọn ọdómọbìnrin àti obìnrin gbogbo.

Síbè àwọn obìnrin tí wọn kò fi béké ní ẹkóṣé ìṣàkóso òpò àwọn nìñka wònyí, ni wọn wá ní fowó ró séyìn nínú ètò ìṣé-pinnu, tí gbogbo ìnří àti ìmọ wọn wá di asán. Bí ó tilé jé pé egbe àwọn obìnrin ní gbiyànjú, síbè ipa tí wọn ní kó nínú ètò ijøba kò jojú.

ÀTÉ AKITIYAN DÁBÀÁ PÉ: KÍ WỌN:

- * Jé kí àwọn obìnrin kópa pàtákì nínú àwọn ipinnu tó jé mò àyíká ní gbogbo ònà. Kí wón di olùṣàkóso, olùgbékalé àwọn ètò, kí wón sì kópa nínú ìmúlò àti igbékalé àwọn ètò tó jé mò àyíká wọn.
- * Fi àwọn èrò tó jé mò obìnrin sokùnrin sì inú àwọn òfin àti fún idàgbàsókè tó múná dòko.
- * Şe àlékún tàbí àgbékalé àwọn ètò ni orílè-èdè, àgbáyé àti Ajò Orílè-Edè láti şe àyèwò ipa tí idàgbàsókè àti òfin àyíká ní kó lórí àwọn obìnrin.

Ohun to dara fun omokunrin, naa lo dara fun omobinrin. Omobinrin bi omo okunrin ni eto si imo eko.

QDQM QDÉ BINRIN

Ní Òpọlọpọ orílè-èdè ni wón ti ní déyé sí àwọn ọdómqbinrin láti igbà ikókó, igbà èwe tití di àghálagbà. Nítorí orísiiríssí àwọn iwà sé búñukú gégé bí dídábbé fún ọmọbínrin, yíyan ọmokùnrin láayò fífa ọmọbínrin tí kò dàgbà tó fókó, ilòpọ tó ní kó ipalára bá wón àti àwọn işé míràn tó jẹ mọ ilera àti bẹ́pẹ bẹ́pẹ lọ. Dié nínú àwọn obinrin tí a bá wò wón sí okùnrin ni ó ní dágba tojú bó ni àwọn àdúgbò kan láyé yíi. Torí ài sí òfin tó ní dáàbò bo wón, tábí kíkùnà láti gbé irú òfin bẹ́pẹ ro. Òpọ ọdómqbinrin ni ojú wón ní iñskúri, pàpàá èyí tó jẹ mọ fífi ipá bá wón lò pò. Ní òpọ agbègbè ni wón ní déyé sí àwọn ọdómqbinrin lórí ètò wón sí èkṣ àti imò ikóṣé. O lé ní biliònu mèèédögún ọdómqbinrin olódún mèèédögún sí mókàndínlögún tó ní bímo lódlún tí wón sì ní bá òpò işòro pàdé nípa idí èyí. Orisiirisii işòro ni wón tún ní kojú èyí tí àwọn ọmokùnrin kíi sáábà kojú nípa ilòpọ pàápàá àwọn àrun àrùn onísiirisíi bii éédi (HIV/AIDS).

ATE AKITIYAN DABAA ATI:

- Fòpin sí gbogbo orísiirisíi idéyé sí ọdómqbinrin, se àgbékalé àti àmúlo òfin tí ómáa fún ọdómqbinrin ní ètò àti dé ipò léyìn tí ará iwájú bá fáàyé sílé; ètò kan ná pèlú ọmokùnrin láti jogún lái wò bóyá obinrin tábí okùnnin.
- Fòpin sí gbogbo iwà àti işe tí àṣà abínibí dá sile tó ní pa obinrin lára.
- Fòpin sí dídéyé sí àwọn ọdómqbinrin nínú ètò èkṣ, idàgbàsókè imò lórí işé kan pàtó àti ètò ikóṣé.
- Fòpin sí dídéyé sí àwọn ọmọbínrin nínú ètò ilera àti oúnje.
- Fòpin sí lílo àwọn ọmọ ni ilòkulò fún ètò qrò-ajé kí wón sì dáàbò bo àwọn ọdómqbinrin lénú işé.

- * Şe àlékún ipò ebi nípa mímu ilqsíwájú bá ipò àwọn ọmqbinin.

ELÉGBÉ-JÉGBÉ ÀTI İLÀNÀ ÈTÒ INÁWÓ

Íwé àtè akitiyan se àgbékalè àwon akitiyan tó lě mu iyatò wá. Bibérè işe ní wàràsesà àti ijábò se pàtakí tí a bá fé kí alá wa şe ní ọdún mårùn-ún sì àsíkò yíi, iyen ọdún 2,000.

Àwọn ijøba ni ó ní işe tó pò jù láti şe láti je kí àbá yíi di mímu lò. Sibè naà, àseyorí má dá lé ori àwọn egbé gbogbo ní orílè-èdè, agbègbè Ájo Orílè-Èdè, ilé-isé ijøba àti ti Aládàáni, torí óyé kí wón şe àwọn ọfin tó lagbara, tí ó maa ye àwọn èníyàn, kí wón sì fi idí rẹ müléké; béké naà ni ó ye kí wón pèsè àwọn ohun èélò.

- * Ní orílè-èdè, igbímò işelú tó ga júlò gbódò runpá runsé sii kí àbá yíi lè di àmúlò kí ó sì ni àseyorí. Nígbà tí ọdún 1996 bá fi maa dópin, gbogbo ijøba gbódò ti gbe àwọn ighbésè kí wón sì şe àwọn ètò fún akitiyan. Àwọn ijøba gbódò se àgbékalè fabí àlékún bí àwọn irinsé ijøba şe maa işse sí fún idàgbásókè àwọn obìnrin, kí wón sì wá ifowóṣosowópò ọpò ninu àwọn tó maa je akópa tó kú.

- * Ní ti àgbègbè àti isòngbè gbogbo, àwon àjò tó ní ní sì ọrò àgbègbè ní abé Ájo Iṣòkan-Agbáyé gbódò mu ilosi-wájú bá, kí wón sì ran àwọn egbé lówó ni orílè-èdè gbogbo. Àwọn ighbé agbègbè naà gbódò se àgbéga àti ipolongo àwọn ètò wón fún akitiyan àti so àwọn àbá yíi di àmúlò láarin àwọn àsíkò tí a là kalè àti àwọn ohun èélò tó wá.

- * Ní ti àjò orílè-èdè, gbogbo amúgbálégbéé Ájo-Iṣòkan Agbáyé pata ni ó gbódò ní àwọn ohun èélò tó ye, pèlú ifowóṣosowópò tó kún láti şe àyèwò àwọn akitiyan tí àwọn orílè-èdè àti agbègbè gbogbo ti se. Àwọn àjò olówó káákiri àgbáyé ni a rò kí wón şe àtúnyèwò àwọn ọfin wón láti ní i pé àwọn ètò idálókòwò wón şe àwọn obìnrin ní àñfàaní.

Láti je kí àwọn àbá yíí di àmúlò, kí imòràn sì wà lórí ọrò ọkùnnrin sòbìnrin, ìpè tún tì lọ sí ọdò akòwe àgbà Àjọ-Isòka Àgbáyé láti se àgbékálè ipò kan tó ga ní dójíísi rẹ. Wón tún pe ìpè fún àwọn tó bá ní, láti pèsè owó tó tó pèlú àwọn ohun ẹèlò míràn kákiri àgbáyé.

Produced by: The United Nations Development Fund for Women (UNIFEM)
And The United Nations Information Centre, Nigeria (UNIC) Tel: 2694886
Printed by: Sup-Del Prints & Company Limited Tel: 824807, 823871